

Title :	ทำจนให้ท้องถิ่น (Green & Good Life)
Subject Heading 1 :	
Subject Heading 2 :	
Source :	กรุงเทพมหานคร หน้า 8 ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑๖๕
Date :	วันพฤหัสบดี ที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๑

ปัญหาขยะพุดกันมากที่ศรธรฯ ก็ยังไม่มียุทธศาสตร์ที่ชัดเจน ถ้าอย่างนั้นเราจะจัดการขยะที่มีจำนวนมหาศาลได้อย่างไร เรื่องเชิงนโยบายก็ต้องทำ ทั้งมาตรฐานการด้านกฎหมาย ซึ่งตอนนี้กำลังมีการผลักดันกฎหมายจัดการซากขยะอิเล็กทรอนิกส์อย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม

ปัญหาขยะคือ สิ่งที่เราต้องตั้งหลักคิดใหม่ตั้งแต่ขยะในครอบครัว ทำอย่างไรให้ขยะเปลี่ยนร่างเป็นอย่างอื่นๆ ทั้งรีไซเคิล ทำปุ๋ย และคัดแปลงทำสิ่งประดิษฐ์ เพื่อให้ขยะเหลือน้อยที่สุด และนักวิชาการบางคนตั้งคำถามไว้ที่ ศูนย์

ทำขยะให้เหลือศูนย์ แม้จะเป็นจริงได้ยาก แต่ให้มันเหลือน้อยที่สุด ก็น่าจะดีต่อสภาพแวดล้อม

ถ้าอย่างนั้นต้องจัดการตั้งแต่ต้นทาง คือ บ้านของคุณจะผันขยะเป็นอะไรได้บ้าง เรื่องนี้ต้องถาม **ดร.ปณต มโนมัยวิบูลย์** อาจารย์ประจำสถาบันการศึกษาและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ในฐานะผู้ศึกษาวิจัยด้านการจัดการขยะ รวมถึงมีส่วนในการผลักดันกฎหมายขยะอิเล็กทรอนิกส์ และลงมือทำงานให้แนวทางการจัดการขยะในหมู่บ้าน

●หลายชุมชนสามารถเพิ่มมูลค่าขยะรีไซเคิล?

ต้องรวมกลุ่มกัน และทำอย่างต่อเนื่อง โจทย์หลักคือ จะทำอย่างไรให้ทั้งหมู่บ้านทำพร้อมเพรียงกันหลายๆ แห่งแก้ปัญหาโดยออกแบบกิจกรรมและตั้งเป้าหมายทั้งหมู่บ้านร่วมกัน อย่างเทศบาลน่านมีตัวอย่างที่น่ารักมาก **“หมู่บ้านอยู่ไกล หมอพื้นไม่มี”** พวกเขาเอาเงินรายได้จากขยะไปซื้อหม้อพื้นมาตรวจสุขภาพปากให้คนในชุมชน มีการให้ยาสีฟัน แปรงสีฟัน แม้จะเล็กน้อย แต่พวกเขาทำเพื่อชุมชนร่วมกัน หรือบางชุมชนเอาเงินจากการขายขยะเล็กๆ น้อยๆ ไปขยายผลซื้อกรรมธรรม์ประกันชีวิตให้คนในชุมชน และเคยเจอตัวอย่างมีผู้ใหญ่ท่านหนึ่งเสียชีวิต ลูกหลานก็ได้เงินประกันคืนมาเป็นแสน

การจัดการขยะเรื่องความรู้ไม่ยาก สิ่งที่ยากคือแกนนำในหมู่บ้าน เพราะที่ผ่านมาเคยจัดประกวดระดับจังหวัด อำเภอ แต่ไม่เกิดผล ตอนนี้เราลงไปที่หน่วยเล็กที่สุดคือ หมู่บ้าน เพราะมีพ่อหลวง แม่หลวง มีลูกบ้านให้ความนับถือ แต่ไม่ใช่เราเข้าไปพูดเรื่องขยะอย่างเดียว ต้องค่อยๆ เข้าร่วมพูดคุยเรื่องอื่นๆ ก่อน

●ปัญหาการจัดการขยะบ้านเรา ยังคงเป็นปัญหาเรื้อรัง ในมุมมองอาจารย์คิดเห็นอย่างไร

ขยะทั่วไปที่เห็นอยู่ ยังมีระบบการจัดการไม่ชัดเจน และคนก็ยังไม่รู้จะจัดการกับขยะอย่างไร สมัยก่อนหลายๆ แห่งเป็นชุมชนเกษตรกรรม มีเศษอาหารจากบ้านหรือเรือนสวนไร่นา ก็สามารถจัดการได้ แต่ตอนนี้ทุกแห่งมีถุงพลาสติก กล่องโฟม ซึ่งขยะเปลี่ยนแปลงไป แต่กฎหมายหรือโครงสร้างพื้นฐานไม่ได้เปลี่ยนแปลง แม้จะมีกฎหมายใหม่ก็ใช้ว่าคนจะทำตาม

ที่บอกว่า ต้องปลูกจิตสำนึก เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคน แล้วจะทำได้ไหม ผมอยากจะบอกว่าทำได้ มีท้องถิ่นหลายแห่งทำให้เห็นแล้ว ผมอยากยกตัวอย่างเชิงรายได้ที่ผมอยู่ ตอนนี้กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพิ่งประกาศรางวัล Zero Waste จังหวัดเชียงรายประสบความสำเร็จในการประกวดชุมชนปลอดขยะ มีหมู่บ้านผ่านเข้ารอบจากทั้งหมด 88 ชุมชน เชียงรายจัดอยู่อันดับ 4 ของประเทศ (อันดับที่ 1 กทม. 12 แห่ง อันดับที่ 2 อุตรดิตถ์ 8 แห่ง อันดับที่ 3 สงขลา 7 แห่ง) ไม่ใช่เรื่องบังเอิญ แต่แสดงให้เห็นถึงพลังของการทำงานร่วมกันระหว่างชุมชนและมหาวิทยาลัยในพื้นที่ หนึ่งปีที่ผ่านมาทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง (มฟล.) และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาเชียงราย (มทร.) ทำงานร่วมกัน ผมขอยกตัวอย่างหมู่บ้านหนึ่งที่เริ่มต้นขยะพันกิโลกรัม จากที่อบต.ต้องขนขยะไปกำจัดที่เชียงใหม่ ใช้เงินเดือนละสองแสน สามารถหันมากำจัดขยะเอง จนเหลือ 40 กิโลกรัมต่อสัปดาห์ ซึ่งเป็นขยะที่ชาวบ้านจัดการเองไม่ได้

วิธีการจัดการขยะของประเทศเกาหลี

●การจัดการขยะต้องเริ่มจากคนในบ้าน?

ถ้าเรามองแค่ขยะหนึ่งก้อนเราจัดการไม่ได้หรอก แต่ถ้าให้คนในชุมชนลองเปิดดู แล้วมาแยกขยะกัน ก็เห็นว่า ขยะอินทรีย์ยังมีอยู่เยอะ ในครอบครัวจัดการไม่ได้หรือ ส่วนใหญ่แต่ละบ้านก็ปลูกต้นไม้ เมื่อก่อนเทศบาลไม่เก็บขยะอินทรีย์ พวกเขาถือว่าสกปรกไว้ที่ต้นไม้ เราชักชวนกันทำเสวียนเอาไม้รวกไม้ไผ่มาขัดกัน ล้อมรอบต้นไม้ ซึ่งบางทีนักวิชาการก็มองข้าม เสวียนมีไว้เพื่อทิ้งเศษไม้ เศษอาหารทำเป็นปุ๋ย ก็เกิดคนบ้างบ้านทำเสวียนสวยงาม จนคิดจะจัดประกวด

ถ้าเราทำเสวียน ทำน้ำหมักชีวภาพ ทำปุ๋ย ก็ทำให้ขยะอินทรีย์หายไปครึ่งหนึ่ง อีกส่วนขยะรีไซเคิลเศษแก้วพลาสติก ซึ่งของพวกนี้ใครก็รู้ว่าขายได้ แต่ต้องลงมือทำอย่างเวลาเราลงชุมชน เราเอาเงินเป็นตัวล่อ พยายามบอกมูลค่าขยะรีไซเคิล ถ้าแยกเป็น ก็มีมูลค่าเพิ่ม ถ้าเป็นกระดาษขาวหรือกระดาษน้ำตาลก็ไล่ละ 6 บาท กระดาษธรรมดาไล่ละ 2 บาท แต่ส่วนใหญ่ขายกระดาษหรือพลาสติกรวมๆ กันไป ถ้าแยกให้ชัดเจน ร้านขายของเก่าก็ไม่ต้องไปแยก และให้ราคาสูง วิธีการกำจัดขยะ จึงต้องมีการออกแบบกิจกรรม ชวนคนในชุมชนมานั่งคิดกับคณะทำงานของหมู่บ้าน ชาวบ้านมีภูมิปัญญาเราไม่ต้องเอาเทคโนโลยีเข้าไป หรือเชิงนโยบาย

ถ้าคุณมีพื้นที่ในบ้าน มีขยะเศษอาหารที่ย่อยสลายได้ คุณจำเป็นต้องโยนให้รถขนขยะไหม เราใช้ประโยชน์ได้ อาจใช้เลวียนล้อมต้นไม้ เพื่อทิ้งขยะย่อยสลาย หรือ กทม.มีระบบผลิตก๊าซจากการย่อยสลายขยะหรือยัง ขยะรีไซเคิล นอกจากแยกขายได้ ยังช่วยให้บ้านสะอาด และยังปลูกฝังให้ลูกคิดถึงคนอื่นด้วยการแยกขยะ ไม่ใช่คิดแต่ความสะดวกของตัวเอง

ส่วนขยะอันตรายอย่างหลอดไฟ มีสารปรอท ถ้าหลอดแตก ยิ่งอันตรายอย่าเพิ่งเก็บเศษหลอดไฟ ก่อนเก็บ

ให้เปิดหน้าต่างให้อากาศออกไป หรือถ่านไฟฉาย เมื่อมันเสียดิสกััน อาจเกิดไฟฟ้าได้ ก่อนทิ้งให้เอาสก็อตเทปปิดหัวไฟฟ้า แยกใส่ขวดพลาสติก เป็นขั้นต้นที่ทำได้

